

ICONOGRAFIA CRISTIANA: EL COLOM

El colom evoca el sentiment d'innocència. És un animal fàcilment domesticable, amb molta memòria i que s'havia usat des de temps immemorials com a missatger. A Grècia era un símbol d'amor i missatger d'Àfrodita. Simbolitza l'amor i l'aspiració a Déu a través de la purificació i de la pau.

El colom representa un missatger celestial. A la Bíblia és l'ocell que s'esmenta més vegades. Encarna la bellesa, la tendresa, la fidelitat, l'amor, la puresa, la llibertat i la recerca apassionada de Déu.

A l'Antic Testament el trobem a l'arca de Noè com a símbol de vida nova i al·legoria de la pau. En el Nou Testament és el símbol de l'Esperit Sant, de Jesús i també, de vegades de l'Església.

El colom és símbol de la pau retrobada i de l'ànima que ha trobat la vida eterna.

A l'episodi de l'Arca de Noé se'ns explica que Déu va decidir de castigar els homes amb un diluvi per la seva mala conducta. Tan sols Noé va trobar gràcia als seus ulls, i li va manar construir l'arca per acollir-hi totes les espècies d'animals de la terra, mascle i femella, així com els membres de la seva família. Quan les aigües cobrien tota la terra, Noé va deixar anar un corb amb la finalitat de veure si algun lloc de la terra estava sec, sense èxit. A continuació, va triar una blanca coloma però que tornà igualment. Set dies després, renovà l'experiència i la coloma va tornar amb una branca d'olivera fresca al bec; això volia dir la terra era finalment llevada de les aigües. Set dies després encara, alliberà de nou la coloma que aquesta vegada no va tornar pas. El Diluvi hi havia acabat, la pau hi havia tornat sobre terra.

Aquest episodi és evocador pel que fa a la seva simbologia. El corb negre no anuncia esperança. En canvi la pura blancor de la coloma informa sobre el primer signe de vida que ha tornat sobre terra. És per això que el colom ha estat un animal escollit, un símbol de pau, de puresa i de nova vida. És un símbol que té un llarg recorregut i encara molt present en les ments avui...

El colom era un animal molt abundant a Israel i, com que era barat, també era una ofrena dels pobres que presentaven sacrificis al temple de Jerusalem. Era un missatger de pau i, entre els antics cristians, el trobem representat a les Catacumbes de Roma com un símbol que es gravava a les tombes dels màrtirs i en els objectes litúrgics, làmpades, etc.

Al cristianisme primitiu aquest animal, fràgil i innocent representa Crist que porta la pau als homes de bona voluntat. Amb una branca d'olivera al bec (que prové de l'arca de Noè) és també imatge de la salvació divina. Quan els cristians representaven un colom sobre una tomba volien dir que Crist atorga al difunt una pau gloriosa. El colom és un animal lleuger, raó per la qual se l'identificava amb l'ànima, amb allò que és espiritual i alat, no terrenal ni pecador.

El colom és també el símbol de l'Esperit Sant (la Tercera Persona de Déu, juntament amb el Pare i el Fill [Jesús, fill de Déu]). Quan Jesús fou batejat es diu que un colom es va posar sobre el seu cap. Aquesta és escena que es repetí molt en la iconografia cristiana sobre tot entre el Renaixement i el Barroc.

EXERCICIS:

Copia el text de Mateu 3,16-17 i explica quin significat té el colom en aquest fragment bíblic.

Explica els símbols que apareixen en el colom de la pau de Picasso. Per què és “de la pau”?

